

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ИНВЕНТАР

**ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КЈ У
МОНТРЕАЛУ - КАНАДА**

1918-1945 (1916-1945)

Предраг Крејић

Београд, децембар 2021.

Библиотека информативних средстава

ИНВЕНТАР
сумарно-аналитички

AJ-420

**ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У
МОНТРЕАЛУ – КАНАДА
1918–1945 (1916–1945)**

Предраг Крејић

Београд, 2021

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ

САДРЖАЈ ИНВЕНТАРА

	Страна
ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА	V
ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА	VII
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА.....	IX
РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА	IX
СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА	X
СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА.....	XIII
ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА	1
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА.....	19

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У МОНТРЕАЛУ – КАНАДА 1918–1945 (1916–1945)

ИСТОРИЈАТ СТВАРОЦА ФОНДА

Генерални конзулат КСХС, касније Југославије, у Монреалу (Канада) настао је из Почасног генералног конзулата који је Краљевина Србија отворила септембра 1918 године, непосредно пред стварање југословенске државе. На његово чело постављен је Анте Сеферовић. Он је ову дужност почео да обавља пошто је претходно, у периоду од октобра 1915. до фебруара 1917, био конзул Краљевине Црне Горе у Њујорку (САД). Када је тај конзулат затворен, Сеферовић је следеће године ступио у службу Краљевине Србије, истакавши се у раду на прикупљању хуманитарне помоћи и добровољаца. Иако је, за разлику од САД, у Канади било мало исељеника југословенског порекла (превасходно са подручја Аустроугарске), српска влада је, нарочито на инсистирање Југословенског вијећа, одлучила да у циљу заштите интереса исељеника отвори једно конзуларно представништво. Нарочити значај је имала акција ослобађања знатног броја југословенских исељеника који су, потичући са подручја Аустроугарске, били као поданици непријатељске земље током Првог светског рата интернирани у логорима широм Канаде. Одлучено је да се у Канаду, у Монреал, пошаље Анте Сеферовић који је, осим што је већ имао искуство у конзуларним пословима, био и довољно имућан човек те је био у стању да о свом трошку формира Почасни генерални конзулат. Монреал је за седиште конзулата изабран с обзиром на то да је у то време био у економском и културном погледу далеко најзначајнији град Канаде, релативно близу главног града Отаве. Канада је у то време била доминион у саставу Британске империје са широком унутрашњом аутономијом, али без права на самосталну спољну политику, тако да у време када је отворено конзуларно представништво Краљевине Србије, у њој није било страних дипломатских представништава као што су посланства или амбасаде. Највише представништво које је нека страна земља могла у то време да има у Канади био је Генерални конзулат, а егзекватуру за обављање конзуларне делатности издавало је британско министарство спољних послова, потписану од стране британског монарха. Сходно томе, југословенски конзулат је био под јурисдикцијом посланства Краљевине Југославије у Великој Британији – у Лондону, мада је у оперативном смислу био везан и за посланство КЈ у Вашингтону. Треба споменути да је у то време територија Њуфаундленда са великим лучким градом Халифаксом још увек била под директном управом Британије, тако да је конзул у Монреалу добијао егзекватуру и за ту територију.

Ипак, Сеферовић је као почасни генерални конзул све мање био у стању да сноси трошкове рада конзулата, тако да се већ 1920. године у Министарству иностраних дела КСХС разматрало питање његовог даљег функционисања и отварање каријерног конзулата, који би у том случају држава у потпуности финансирала. Осим заштите интереса југословенских исељеника у Канади, имала се у виду и потреба развоја трговачких односа са Канадом, која је, иако ни близу развијена и насељена као САД, представљала земљу богату сировинама и са огромним економским потенцијалом који су многе европске земље биле већ препознале отварајући конзуларна и трговинска представништва. Стога је било потребно решити питање финансирања конзулата, снабдети га потребним обрасцима, званичним државним публикацијама, новинама, и додатно оспособити за вођење административних и конзуларних послова.¹ Посебну

¹ О раду Конзулата КЈ у Монреалу видети фондове: Посланство КЈ у Вашингтону – САД (АЈ-371-44-59), Посланство КЈ у Лондону – Велика Британија (АЈ-341-104-281), Конзуларно-привредно одељење Министарства иностраних послова КЈ (АЈ-334-222-566) и Генерални конзулат КЈ у Монреалу – Канада (АЈ-420-24-33). Треба напоменути да се у документу Министарства иностраних дела КЈ упућеног Конзулату у Монреалу ПР ПОВ. бр. 2714 од 30. јула 1926. налази погрешан

улогу када су у питању исељеници конзулат је имао у праћењу деловања антидржавних организација и појединаца и сходно томе је вршио одговарајућу пропагандну и контрапропагандну активност.

Указом краља Александра од 30. маја 1922. године² установљен је конзулат КСХС у Монтреалу а истовремено је донет указ о постављењу Анте Сеферовића за конзула, чиме је истакнут његов допринос националном раду и уједињењу. Сеферовићев рад је нарочито подржала Српска народна одбрана у Северној Америци. Сеферовић је у то време био амерички грађанин, ожењен богатом Американком, која га је наводно због великих сума које је потрошио током националног рада напустила. Овим је учињен један од ретких изузетака које познаје југословенска конзуларна пракса, да је неко ко стално живи у иностранству постављен за каријерног дипломатско-конзуларног службеника. С обзиром на то да је добио ранг конзула, док је претходно имао, иако само почасни, ранг генералног конзула, Сеферовић је инсистирао да му се посебним указом да и звање које је дотад носио, како не би у општењу са канадским званичницима и приликом присуствовања државним церемонијама протоколарно био у подређеном положају у односу на конзуларне представнике других држава, који су имали ранг генералног конзула. Пошто му нови указ никако није стизао, испитом је установљено да је запело у Лондону, с обзиром на то да је егзекватуру за дипломатско-конзуларне представнике у Канади издавао британски МИП. Британци су истицали да је немогуће дати истовремено две различите егзекватуре за исто конзуларно постављење. Тако је, што се тиче канадске владе, Сеферовић обављао дужност конзула.³ Конзулат је из разлога штедње 29. марта 1932. год. званично укинут⁴, али је на протест исељеника који су и даље били већином југословенски грађани и имали потребе за решавањем најнужнијих административних потреба, у ствари, и даље радило. Послове је отправљао вицеконзул Никола Перезић који је тешко излазио на крај с огромним послом, а постојао је и проблем финансирања рада конзулата. Због свега тога, Указом од 15. априла 1935. год., конзулат је поново отворен као Генерални конзулат,⁵ али је Никола Перезић и даље био на његовом челу као жеран, све до 1937, када је постављен за генералног конзула Миливоје Наумовић. После њега, од 1939. до 1942, генерални конзул био је Владимир Вукмировић, а њега је наследио, као последњи краљевски генерални конзул, Петар Цабрић који је на функцији остао до 1945.

Треба напоменути да је у међуратном периоду на територији Канаде, поред конзулата у Монтреалу, кратко време (1925–1926) „постојао” и почасни конзулат у Ванкуверу на чијем је челу био контроверзни Стјепан Рајмер,⁶ као и изасланство исељеничког комесаријата са седиштем у Винипегу (1927–1930).⁷ Избијање Другог светског рата је драстично повећало значај

податак да је Анте Сеферовић био конзул Краљевине Црне Горе у Монтреалу, а у ствари је био у Њујорку (АЈ-420-24-33). За прави податак видети АЈ-371-44-59. У периоду између престанка рада као конзула Краљевине Црне Горе и почетка рада као конзула Краљевине Србије, Анте Сеферовић је кратко време био почасни конзул Краљевине Румуније у Вашингтону – САД. Исто. Видети такође деловодни протокол Конзулата КЈ у Монтреалу бр. 1.

² Пр. пов. 3113. АЈ-341-104-281.

³ АЈ-420-24-33.

⁴ Исто.

⁵ Исто.

⁶ Стјепан Рајмер је добио указ о постављењу, али не и егзекватуру, када је због противљења исељеничке колоније и неповољних вести о његовом моралном карактеру које су у стигле у МИП, одлучено да се указ поништи. Рајмер је, међутим, већ био отворио канцеларију и одштампао меморандуме почасног конзулата, те је вест о поништавању указа примио са великим незадовољством. Штавише, наставио је још неко време да се издаје за почасног конзула, што је изазвало велику аферу у његовим односима са конзулатом у Монтреалу. АЈ-420-13-19.

⁷ Исељеничко изасланство Краљевине Југославије у Винипегу било је у надлежности Министарства социјалне политике у Београду и Исељеничког комесаријата, чије је седиште било у Загребу. Основано је са циљем да помогне рад конзулата у Монтреалу у време када је дошло до масовног организованог досељавања југословенских грађана у Канаду. Са Великом економском кризом и

и улогу Канаде, најпре у оквиру саме Британске империје, а затим и у оквиру светске коалиције у борби против Сила Осовине. То је допринело даљем процесу осамостаљивања Канаде у односу на Британију па је и југословенска влада, која се после напада Сила Осовине нашла у егзилу у Лондону, донела одлуку да отвори посланство у Отави, које је почело с радом 1942. год.⁸ Ово је унеколико утицало да је генерални конзулат у Монтреалу свео своје деловање стриктно на конзуларне послове. С обзиром на то да је југословенска влада одлучила да у Канади у Виндзору формира центар за регрутовање и обуку југословенских војних обвезника из редова исељеника, то је у њој током 1942/43. деловала и специјална Војна мисија.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРОЦА ФОНДА

Унутрашња организација дипломатско-конзуларних представништва Краљевине Југославије није била регулисана никаквим прописима Министарства унутрашњих послова. Конзуларна представништва су имала једног до три указна чиновника и још понеког неуказног, а изузетно ретко више, и то у зависности од обима посла и расположивих финансијских средстава. Осим њих, био је и један или двојица послужитеља. Чињеница је да се већина конзулата, нарочито у Северној и Јужној Америци где су на огромном простору живели бројни југословенски исељеници, жалила на пренатрпаност послом и хронични недостатак особља. У Канади је била иста ситуација, па је стога Краљевина Југославија у време највећег досељавања, али и повратка југословенских исељеника, 1927–1931. године, имала и исељеничког изасланика са седиштем у Винипегу. Он је, међутим, имао само право на интервенције код канадских власти нижег ранга, као и неке саветодавне функције у односу на исељенике, тако да је сав административни посао и даље лежао на конзулу и двојици службеника. У горе наведеном периоду је у Канаду организовано, као исељеници из Југославије, ушло око 20.000 југословенских грађана, али су се убрзо многи који се због болести или настале Светске економске кризе нису снашли одлучили на повратак. Све њих је требало снабдети новим путним исправама и истовремено контактирати бродарске компаније да им се по могућству обезбеди бесплатна карта за повратак. Због свега наведеног организација посла је зависила пре свега од шефа представништва који је ад хок доносио одлуке с обзиром на то да је осим одсутности због годишњег одмора, повремено морао предузимати и вишедневне посете исељеничким колонијама.

РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРОЦА ФОНДА

Канцеларијско пословање дипломатско-конзуларних представништва КЈ такође није било регулисано актима МИП-а. О њему се у генералном конзулату у Монтреалу може донети закључак на основу сачуване документарне грађе која укључује и књиге евиденције. Увидом у књиге евиденције, види се да је канцеларијско пословање било децентрализовано. односно за различите врсте аката постојали су посебни деловодници. Поверљива и општа акта завођена су у посебне деловоднике. Исто тако вођене су посебне књиге грађана који су ушли у Канаду као и оних који су повратници. Такође и оних који су депортовани. Вођене су разне финансијске књиге: таксени дневник, књига касе, партијалник, затим књиге о примљеним и издатим чековима, књига добровољног давања новца, књига инвентара. Као што се и може очекивати када су у питању конзулати, поверљиви протоколи (вођени од 1929) углавном немају више од

престанком новог досељавања смањила се потреба за радом изасланства, а одлуци да се изасланство укине су додатно допринеле и несугласице конзула Сеферовића најпре са исељеничким изаслаником Ивом Јелавићем а затим и његовим наследником на том месту Ђулагом Буковцем.

⁸ Види фонд посланство краљевине Југославије у Отави АЈ-439.

две стотине бројева годишње, али зато остали имају више стотина, па и хиљада бројева годишње. Акта су завођена хронолошком нумерацијом, број на број, али нисмо уочили да су повезивана. Она су, међутим, обједињавана кроз именска и предметна досијеа, и то се у највећој мери односи на административну архиву која садржи издавање пасоша, легализације, наплату заоставштина, компензација и осигурања исељеника. За свако лице које је било у контакту са конзулатом непосредно или путем писма отворан је досије у који су похрањивана документа која се на то лице односе. На тај начин је могла бити вођена поуздана евиденција о свршеним конкретним пословима, од којих су се неки, као заоставштине, протезали и више година.

Осим за појединце, досијеи су вођени и за друге активности конзулата, као што су пропаганда, достава публикација, упити канадских фирми, праћење деловања антијугословенске емиграције, набавке одређених потрештина за конзулат као што су пиће, цигарете итд. Треба напоменути да са наступањем нове године најчешће нису отворани нови досијеи, већ су у постојеће под истим именом даље одлагана одговарајућа документа. Ипак, то није било сасвим доследно јер су повремено за исту особу или предмет током неодређеног временског периода отворани нови досијеи који су егзистирали упоредо са старим. Треба имати у виду, што је у фусноти већ поменуто, да део грађе потиче из расформираног исељеничког изасланства те је део његових докумената остао засебан и у својим досијеима, док је део, вероватно из оперативних разлога, припојен досијеима самог конзулата. Осим именских досијеа, у многим свежњевима су се налазила омоти са разноврсном грађом сложеном по годинама, и то често са великим временским распоном. Тешко је установити да ли је ова недоследност последица рада самог конзулата, или је приликом препакивања досијеа и њиховог преноса у земљу дошло до случајног обједињавања несродних предмета и досијеа. Напомињемо да су, осим две фасцикле које се односе на рад Војне мисије у Канади за време Другог светског рата, фонд сачињавала документа у картонским омотима повезаним канапом у свежњеве. Документа носе своје заводне бројеве, на примљеним актима стављан је пријемни штамбиљ, док су копије послатих аката имале или потпис конзула или, чешће, само његов параф. Документа су писана на српском, хрватском, енглеском, а понеки на француском, немачком и словеначком језику.

СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

Грађа Генералног конзулата у Монтреалу примљена је 1991. године од Савезног секретаријата за иностране послове у количини од 35,00 дужних метара (од тога 284 свежња, дужине 32,00 метра и 83 књиге, дужине 3,00 метра).⁹ Записником је констатовано да је грађа делимично сређена и да је била састављена из шест целина, од којих су за четири постојали пописи. Осим пет свежњева поверљивих докумената, сву осталу грађу чинила су општа акта. Записником је констатовано да грађа обухвата период 1918–1945 године. Грађа је била, може се рећи, комплетна и углавном високог степена физичке очуваност.

Установљено је да грађа обухвата и незнатну количину докумената насталих пре 1918. године који се односе на неке предмете везане за заоставштине исељеника које су започели још конзулат аустроугарске у Канади и које је наследио конзулат КСХС. С обзиром да је каријерни Конзулат касније Генерални конзулат КСХС - Југославије формиран тек 1922. год, грађа пре ове године обухвата рад почасног генералног конзулата КСХС који је претходио горе наведеном. Увидом је такође установљено да се у грађи Генералног конзулата КЈ у Монтреалу налази и грађа настала радом исељеничког изасланства КЈ у Винипегу, формираног од стране исељеничког комесаријата при министарству социјалне политике КЈ и које је деловало 1927–1931. године.¹⁰

⁹ Записник о примопредаји 729/1 од 31. 12. 1991. године, досије фонда АЈ-420.

¹⁰ По затварању изасланства, његова грађа, вођена такође по именским досијеима, предата је Генералном конзулату и измешана са досијеима које је водио Генерални конзулат. Не само досијеа

Установљено је да се у грађи налазе и документа која припадају Архиви посланства КЈ у Отави, односећи се већином на рад Војне мисије коју је југословенска краљевска влада формирала у Виндзору, у канадској савезној држави Онтарио, са циљем регрутовања и обуке југословенских војних обвезника и добровољаца из редова исељеника. Ова грађа, у количини од 0,15 метара, разграничена је и пребачена у фонд Посланства КЈ у Отави АЈ-439.

Највећи део грађе представљао је регистратурски материјал без историјског значаја, а који је притом одавно изгубио и сваку оперативну вредност (осигурања и одштете које је конзулат радио за поједине исељенике, затим документа везана за издавање нових пасоша, потраге, овере пуномоћја, признанице конзулата у вези разних текућих трошкова итд.). Овај материјал је издвојен, изузимајући документа која су садржала збирне податке и мању количину оних која су остављена као егземплари и илустрација, а ту су придодате и књиге евиденције, као што су таксени дневници, партијалници и разне друге помоћне евиденционе књиге као и неколико општих деловодних протокола које због њиховог изузетно лошег стања није било сврсисходно конзервисати и сачувати. Преостали материјал је комплетно архивистички обрађен.

Укупна количина документарне грађе фонда Генерални конзулат КЈ у Монтреалу износи 25 кутија са 37 јединица описа (3,00 м) као и 33 књиге евиденције (1,50 м),¹¹ што укупно чини 4,50 метара грађе. Сачувана грађа је општег и поверљивог карактера, углавном је комплетна и већином има знатну историјску вредност. Граничне године фонда и грађе су 1918–1945. Документа су у физички добром стању. Писана су на српском, хрватском, словеначком, енглеском и француском језику. Аутентична су, а поред оригинала има и копија. Највећи део докумената чине извештаји и писма, али има и новинских исечака, плаката и летака. Фотографије су предате фототеци Архива, а брошуре и комплетни новински листови библиотеци Архива.

Имајући у виду делокруг рада ствараоца фонда, начин стварања, евидентирања и врсту докумената, архивска грађа фонда је сређена по принципу слободне провенијенције – облик функције и делатности, према класификационој шеми са следећим основним класификационим групама:

КАНАДА;
ЈУГОСЛАВИЈА – КАНАДА;
ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У КАНАДИ;
ШТАМПА И ПРОПАГАНДА;
ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ У МОНТРЕАЛУ И ИСЕЉЕНИЧКО ИЗАСЛАНСТВО У ВИНИПЕГУ;
РАЗНО;
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА.

Пошто је генерални Конзулат све до 1941. године био једино каријерно дипломатско-конзуларно представништво КЈ у Канади, документарна грађа настала његовим радом има велики значај пре свега за проучавање југословенског исељеништва на тлу Канаде, али и питања југословенске емиграције у целини. Канада, за разлику од САД, није била толико жељена дестинација за југословенско исељеништво. Велика по територији (близу десет милиона

већ су и појединачна акта о одређеним лицима и питањима била помешана, што је практично учинило немогућим установљење макар и приближно тачне количине грађе која је настала радом изасланства. Могло се једино проценити да је она износила неколико метара. Оваква ситуација, као и чињеница да се акта односе на исту материју коју обухвата грађа настала радом Генералног конзулата, учиниле су несврсисходним покушај разграничавања грађе и формирања посебног фонда, па је, сходно томе, ова грађа сређена и сачувана у оквиру фонда Генералног конзулата.

¹¹ Седамнаест књига поверљивих деловодних протокола који нису имали сачуване корице и притом су били мали по обиму приликом обраде укоричени су у књиговезници као једна књига.

квадратних километара), али слабо настањена (свега око осам милиона становника), она је имала потребу за радном снагом, али искључиво у области пољопривреде и шумарства а знатно мање у области рударства. Због тога је у једном периоду канадска држава дала дозволу својим двома железничким компанијама, Canadian National Railways (CNR) и Canadian Pacific Railways (CPR), да у сарадњи са југословенским властима, као и властима других заинтересованих држава, врше организовано досељавање страних грађана спремних да раде на поменутиим пословима и њихово распоређивање по одабраним местима у Канади. Тај период обухвата другу половину двадесетих година, када је око 20.000 досељеника, углавном самаца, дошло у Канаду у нади да ће у њој наћи решење својих егзистенцијалних питања. Канада је тада виђена као утешна алтернатива Сједињеним Америчким Државама које су у то време драстично ограничиле усељавање. Новодошли су овде затекли неколико хиљада досељеника југословенског порекла који су у Канаду стигли још пре Првог светског рата, и које је у знатном броју задесила зла судбина да као поданици Аустроугарске током рата буду интернирани у логоре, о чему постоје сачувана документа. Процес досељавања је, међутим, окончала Светска економска криза 1929. године, када је и Канада због велике незапослености обуставила усељавање. Штавише, велики број имиграната је морао да одустане од снова о решењу својих егзистенцијалних питања у Канади и због немаштине поднесе молбу Генералном конзулату да буде репатриран у Југославију. Они који су наставили да бораве, многи узимајући држављанство, окупљали су се у малим колонијама разбацаним широм Канаде, покушавајући да на тај начин, у њима друштвено врло страној средини и земљи са негостољубивом климом, олакшају своју егзистенцију. Ту су оснивали и разна своја друштва, потпорна, културна, па и политичка, у зависности од етничке припадности и политичких ставова, про или антидржавног карактера. О свему овоме може се стећи леп увид било кроз писма исељеника Генералном конзулату било кроз извештаје које је конзулат слао МИП-у. С обзиром на карактер представништва, положај Канаде као британског доминиона и, уопште, обим политичких односа Југославије и Канаде, значај грађе везан за питање југословенско-канадских односа је неупоредиво мањи. То важи и за период Другог светског рата, када је значај Канаде изузетно порастао, али је, као што смо већ у првом поглављу рекли, у то време Краљевина Југославија у главном граду Отави имала и посланство, а неко време је деловала и Војна мисија.¹²

Што се тиче саме Канаде, извештаји конзула дају занимљиву слику, пре свега њеног економског развоја, унутрашњег политичког уређења, односа федералних и локалних власти, законодавне делатности парламента, нарочито по питању усељавања у Канаду, затим учешћа у Другом светском рату, али и тока њене све веће еманципације од Велике Британије и прерастања у државу од светског значаја. Остала питања која се појављују у грађи су углавном она која се јављају и у грађи других југословенско дипломатско-конзуларних представништава у форми расписа које је МИП КЈ слао разним југословенским дипломатско-конзуларним представништвима, па самим тим не представљају ексклузиван материјал.

Као информативно средство за фонд Генерални конзулат КЈ у Монтреалу урађен је сумарно-аналитички инвентар.

На архивистичком сређивању фонда и изради информационог средства радио је архивски саветник Предраг Крејић.

Приликом цитирања података о архивској грађи овог фонда наводи се сигнатура која садржи ознаке назива Архива Југославије (АЈ), број фонда (420), број фасцикле и јединице описа.

Београд, 20. 12. 2020.

Архивски саветник

Предраг Крејић

¹² О раду Војне мисије у Канади видети чланак: „Весна Ђикановић, Југословенска војна мисија у Канади (1942–1943)”, ВИГ, бр. 1, стр. 125–159, Београд 2018.

**СТРУКТУРА
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА**

СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

	Бр. јед. описа	Страна
КАНАДА	1–1	3
ОДНОСИ КЈ И КАНАДЕ	2–4	3
ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У КАНАДИ	5–30	5
ШТАМПА И ПРОПАГАНДА	31–32	15
РАД ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛАТА У МОНТРЕАЛУ И ИСЕЉЕЉЕНИЧКОГ ИЗАСЛАНСТВА У ВИНИПЕГУ	33–34	16
РАЗНО	35–37	16
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ	бр. књиге	стр.
	1–33	21

ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА

КАНАДА

1 1 КАНАДА

Информације о следећем: историја Канаде, територија, број становника и други подаци о становништву; друштвено, политичко и административно устројство државе; однос централне владе и држава канадске уније; канадска унутрашња и спољна политика; парламентарним избори у Канади, политичка борба конзервативне и либералне странке; влада премијера Бенета, влада премијера Мекензија Кинга; односи Канаде и Британије; тежња Канаде за потпуним осамостаљивањем од Британије; отварање дипломатских представништава у иностранству; посета британског краљевског пара Канади; односи Канаде и САД; посета председника Рузвелта Канади; односи са СССР-ом, допринос Канаде победи у Првом светском рату; припреме Канаде за рат уочи избијања Другог светског рата; забрана рада нацифашистичких и комунистичких удружења; улазак у рат и слање трупа у Европу; питање опште војне обавезе; интернирање грађана италијанског и немачког порекла; изјаве страних званичника у Канади; предавања и изјаве о послератном светском поретку; економска питања; економска ситуација после Првог светског рата; Велика економска криза и мере за њено превазилажење; радне прилике; привредна политика и статистика производње разних добара; спољнотрговинска размера; склапање трговинских уговора са појединим земљама; национална изложба; потреба за увозном радном снагом; имиграциона политика Канаде; однос према досељеницима, укључујући и оне са подручја Краљевине Југославије; преферирање одређених националности у односу на друге по питању досељавања; уговор канадске владе са железничким компанијама ЦПР и ЦНР о довођењу и размештају страних исељеника у Канаду; организација и имена званичника министарства за имиграцију и колонизацију Канаде; културне просветне и верске прилике у Канади.

Година: 1921–1944, с. а.

Врста документа: извештај, реферат, меморандум, преписка, новински исечак.

Језик: енглески, српски.

ОДНОСИ КЈ И КАНАДЕ

2 2 ЈУГОСЛОВЕНСКО-КАНАДСКИ ПОЛИТИЧКИ, ЕКОНОМСКИ, ВОЈНИ И ДРУГИ ОДНОСИ

Информације о следећем: састанак чланова југословенске интерпарламентарне делегације на пропутовању за САД са канадским представницима; посета канадских делегата у Лиги народа Југославији; посета појединих канадских јавних личности Југославији; размена честитки канадског премијера и краља Александра; саучешће поводом смрти Николе Пашића; саучешће канадских ратних ветерана поводом убиства краља Александра; југословенски захтев да се прати и спречи долазак једног од вођа усташког покрета; долазак делегације југословенских министара у Канаду на путу за САД за време Другог светског рата; посета Канади југословенског посланика у Вашингтону; иницијатива за формирање југословенског војног логора за обуку у Канади по узору на исте неких других окупираних земаља; учешће Канаде у послератној обнови Југославије; предавања Канађанима о Југославији од стране генералног конзула КЈ

и канадских јавних личности; преговори о међусобном признавању универзитетских диплома; поштанска конвенција између Југославије и Канаде по питању слања новчаних пошиљки; прилог Југославије за подизање ратног меморијала посвећеног Првом светском рату у граду Ошава (Онтарио); могућност израде југословенских ордена у Канади за време Другог светског рата; размена званичних публикација; трговински односи Југославије и Канаде; трговински уговор између Канаде и Југославије; могућности за извоз вина, дувана, шљива и других пољопривредних производа из Југославије у Канаду; привредне изложбе у Канади и југословенска економска пропаганда; југословенски трговачки бродови и поморци у Канади.

Година: 1922–1932, 1934, 1938–1945.

Врста документа: извештај, реферат, меморандум, телеграм, брошура, новински исечак, преписка.

Језик: српски, енглески, француски.

Напомена: О односима Југославије и Канаде по питању исељеништва видети у класификационој групи Југословенско исељеништво у Канади.

2 3 КАНАДСКА ПОМОЋ ЈУГОСЛАВИЈИ

Информације о следећем: имена председника и потпредседника Serbian Relief Committee-а у Хамилтону за време Првог светског рата; организовање помоћи за Југославију и југословенске ратне заробљенике током Другог светског рата у Канади; формирање и делатност друштва Canadien Friends of Yugoslavia; имена руководства и чланова друштва CFOY; оснивање огранка Југословенског црвеног крста при Канадском црвеном крсту и имена чланова и управе; сарадња са Канадским црвеним крстом на прикупљању новчане и материјалне помоћи и њеној достави југословенским ратним заробљеницима, као и избеглицама и ослобођеним крајевима; проблеми око доставе; количина помоћи; пропагандна делатност, годишње скупштине; акције на прикупљању и достави помоћи; помоћ канадске владе с освртом на помоћ другим окупираним земљама; однос југословенских исељеничких група и Канадског црвеног крста и CFOY; делатност пропартизанског друштва The Council of Canadien Slavs и сукоб са CFOY.

Година: 1920, 1941–1945, с. а.

Врста документа: извештај, меморандум, летак, писмо, телеграм, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

2 4 ОДЛИКОВАЊА КАНАДСКИХ ГРАЂАНА ОД СТРАНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Информације о следећем: одликовани и предлози за одликовања канадских грађана заслужних за помоћ Србији у Првом светском рату; предлози за одликовања угледних Канађана са биографијама, заслужних за развој канадско-југословенских односа у међуратном периоду; канадски прописи о додели страних одликовања њиховим грађанима.

Година: 1919–1922, 1924–1926, 1928–1931, 1938, 1940–1941, 1943.

Врста документа: извештај, писмо, препис указа.

Језик: српски, енглески, француски.

ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У КАНАДИ

3 5 КОМУНИСТИЧКА АКТИВНОСТ МЕЂУ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ ИСЕЉЕНИЦИМА

Информације о следећем: антидржавна делатност чланова комунистичког покрета и симпатизера међу југословенским исељеницима у Канади и САД; захтеви да се спречи рат против бољшевичке Русије; протести радничких прокомунистичких организација због осуде Јуре Керошевића на смрт; обраћање посланика КЈ у САД Тресић-Павичића радничком исељеничком удружењу поводом истог; комунистичка пропаганда путем новинских листова, предавања и позоришних представа; унос југословенских комунистичких листова из САД у Канаду и стална промена њихових назива у циљу заобилажења забране, („Радник”, „Борба”, „Искра”); покретање листа „Борба у Торонту и других комунистичких листова; написи у поменутих листовима антидржавног и антидинастичког садржаја; сукоб бугаро-македонских комуниста са бугарско-македонском националистичком организацијом „Правда”; протести југословенског конзула у Монтреалу канадским властима због активности комуниста против југословенске државе; обавештења информатора конзулата о активности комуниста, именима вођа и чланова, броју чланова удружења и сл.; преписка конзулата са југословенским властима у вези са мерама за праћење и спречавање рада комуниста; формирање југословенских подружница Радничке одбрамбене лиге Канаде; проблеми југословенских радника у Канади због комунистичке активности; акција Југословенске народне одбране у Канади против комунистичког деловања; резолуције комуниста и њихових симпатизера као и неких других организација против ситуације у Југославији; „Хамилтонска резолуција”, резолуција против хапшења Петка Милетића и захтев за ослобађањем политичких затвореника донесена од стране тзв. радничко-сељачких удружења у више места Канаде; конвенција Српског напредног покрета; представка Хрватског просветног савеза (комунисти) председнику југословенске краљевске владе; канадске мере против комунистичке активности на почетку Другог светског рата; скуп подршке СССР-у после немачког напада; подршка Дражи Михајиловићу и каснија агитација против њега; позив комуниста да исељеници ступају у канадску уместо југословенску краљевску војску; слање канадских командоса, комуниста југословенског порекла, у Југославију; резолуција српских, хрватских и словеначких комуниста са скупштине у Ванкуверу упућена председнику југословенске краљевске владе Слободану Јовановићу; постављење Николе Ковачевића за делегата југословенске владе при International Labour Office.

Година: 1921–1924, 1927–1944, с. а.

Врста документа: извештај, писмо, летак, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

4 6 АНТИЈУГОСЛОВЕНСКА АКТИВНОСТ БУГАРСКО-МАКЕДОНСКЕ ЕМИГРАЦИЈЕ

Информације о следећем: антијугословенска и антисрпска активност пробугарске македонске политичке организације „Правда” у Канади; број чланова, имена главних представника и њихово територијално порекло; састанци организације; друге друштвене организације исељеника са подручја Македоније; главне насеобине и број исељеника у Канади; протестни скупови; промовисање „македонског питања”; пропагандна активност путем штампе, предавања, по-

зоришних представа и организовањем пикника; акција појединих пројугословенских исељеника на рушењу скупова МПО; сукоби „аутономиста” и „федералиста” унутар организације; сукоби МПО „Правда” са македонским комунистима; протести пројугословенских исељеничких друштава и конзулата КЈ канадским властима због слављења убице краља Александра и других терориста; „Македонско братство правда”; прослава Илиндана и напади на Југославију и Грчку; делатност македонског комитета у северној Америци; делегати МПО из Канаде на скупштини македонског комитета у САД; конференција МПО у Торонту; написи у канадској и пројугословенској штампи о активности бугаро-македонске емиграције; бугарска помоћ активности МПО и других бугаро-македонских удружења; односи са хрватским организацијама; бугарски свештеници у Канади и утицај Бугарске цркве на исељенике из Македоније; подизање црквеног дома; преписка конзулата са југословенским властима по питању деловања пробугарских македонских организација у Канади и свету; преписка исељеничког изасланства у Винипегу са појединим исељеницима по истом питању; и предлог за ангажовање Косте Тодорова и неких других пројугословенски опредељених лица из Македоније на сузбијању антијугословенске активности.

Година: 1922–1932, 1934, 1936–1940, 1942, с. а.

Врста документа: извештај, писмо, летак, новински исечак.

Језик: српски, бугарски, македонски, енглески.

Напомена: О активности македонских комуниста видети у Ф-3.

5 7 АНТИДРЖАВНА АКТИВНОСТ ХРВАТСКЕ ЕМИГРАЦИЈЕ

Информације о следећем: оснивање Хрватске републиканске лиге у САД и акција конзулата у Монреалу да спречи њену евентуалну активност у Канади; оснивање политичког удружења Хрватске сељачке странке у Торонту; заједничка скупштина новоосноване организације ХСС „Стјепан Радић” и македонске политичке организације „Правда” у Торонту; протест против југословенских власти упућен са скупштине канадском премијеру и Лиги народа; размена информација између посланства КЈ у Вашингтону и Конзулата у Монреалу поводом активности лица из ових удружења; преписка са МИП-ом о истој; подаци о седишту, вођама и броју чланова МПО „Правда”, ХСС „Стјепан Радић” и комунистичке организације Југословенски раднички политички клуб; обавештења појединих исељеника о антидржавној и антисрпској делатности поменутих друштава; антијугословенске демонстрације у организацији ХСС-а у Торонту и захтев конзула да се оне забране; конвенције ХСС-а у Канади; скупљање добровољних прилога за сепаратистичку активност; сукоби између српских и хрватских исељеника; резолуције против југословенске владе огранка ХСС „Анте Старчевић” из Садберија; прогласи исте садржине других огранака и удружења; Проглас главног одбора организације ХРСС САД у Канади хрватским исељеницима поводом петнаестогодишњице стварања Југославије; обавештења и упити МИП-а Југославије о могућој терористичкој активности међу хрватским емигрантима; политичко држање појединих личности из хрватских исељеничких кругова; осврт на развој током година организације ХСС-а у Канади; боравак Јураја Крњевића у Канади и учешће на скупштини тамошње организације ХСС-а; однос ХСС-а и Хрватског просветног савеза (комунисти); новинско гласило ХСС-а у Канади „Канадски гласник”;

Година: 1921, 1930–1939.

Врста документа: извештај, писмо, пропратно писмо, летак, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

5 8 СУМЊИВА ЛИЦА

Информације о следећем: исељеници осумњичени за припадност удружењима која врше антидржавну делатност са било којих позиција (комунисти, хрватски и македонски сепаратисти и др.) или да су симпатизери политичких погледа које та удружења заступају; лица која су давала антидржавне и антидинастичке изјаве; лица која су лажно оптужена од стране појединаца из редова исељеништва за припадност појединим организацијама; провере идентитета на захтев МИП-а КЈ и конзулата у Монтреалу; преписка са исељеницима и сарадницима конзулата и исељеничким изасланством у Винипегу тим поводом; имена исељеника погинулих у Шпанском грађанском рату на страни републиканске владе.

Година: 1919, 1921, 1924, 1926–1940, 1943, с. а.

Врста документа: извештај, писмо, пропратно писмо, новински исечак.

Језик: српски, енглески.

**6 9 ПОСЕТЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ КОЛОНИЈАМА ОД СТРАНЕ
КОНЗУЛА И ИСЕЉЕНИЧКОГ ИЗАСЛАНИКА И ПРЕПИСКА СА
ИСЕЉЕНИЦИМА ПОВОДОМ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА О
КОЛОНИЈАМА**

Информације о следећем: пријем на који су наишли конзул КЈ у Монтреалу и исељенички изасланик у Винипегу приликом посета разним југословенским исељеничким колонијама широм Канаде; политичко расположење и оријентација исељеника; однос према Југославији; предлози за спровођење одређених мере државе према исељеницима; економске и социјалне прилике; културне, просветне и црквене прилике, имена удружења и истакнутијих појединаца; етнички састав и завичајно порекло исељеника; подаци о броју исељеника; преписка са појединим исељеницима у вези прикупљања статистичких података о броју исељеника по колонијама и стању запослености.

Година: 1919, 1923–1929, 1931, 1936, 1942.

Врста документа: извештај.

Језик: српски.

**6 10 СТАТИСТИКА ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ИСЕЉЕНИШТВА И КАТАСТАР
ЊИХОВИХ КОЛОНИЈА**

Информације о следећем: подаци о југословенским исељеничким колонијама у Канади; имена места у којима живе дато по провинцијама; бројно стање; етничка и национална припадност и проблем око канадске државне статистике у вези с тим; прикупљање података за катастар насеља исељеника; социјално и економска ситуација; имена исељеника; општи демографски и привредни подаци о канадским градовима и насељима у којима живе југословенски исељеници; статистика исељеничког новца послатог у Југославију; статистички подаци о броју натурализованих југословенских грађана у Канади и процедура натурализације; одабрани примери меморандума о натурализацији појединих исељеника.

Година: 1927–1931, 1934, 1936, 1938–1939.

Врста документа: извештај, писмо, карта.

Језик: српски, хрватски, енглески.

7 11 ПОЛИТИЧКА И ПОТПОРНА УДРУЖЕЊА ЈУГОСЛОВЕСНИХ ИСЕЉЕНИКА

Информације о следећем: југословенска, српска, хрватска и словеначка потпорна исељеничка удружења основана у циљу узајамног материјалног помагања исељеника у случају останка без посла, болести, смртних случајева итд.; формирање самосталних удружења исељеника у Канади или као филијала главних удружења у САД, Српски савез „Свесна Србадија”, Сједињени савез „Србобран”– „Слога” односно Српски народни савез, Народна хрватска заједница односно Хрватска братска заједница; „Хрватски радиша”, Словенска народна потпорна једнота, Крањска словенска католишка једнота, Југослованска католишка једнота; фузија и престанак рада удружења; сукоби у појединим удружењима због амбиција појединаца као и различитих политичких погледа; називи и седишта удружења; број и назив огранака; број чланова; имена чланова управе; функционисање удружења; оснивање српских и југословенских политичких удружења у циљу обједињавања патриотских друштава и појединаца ради одбране српских интереса и подршке југословенској држави, влади и династији; Српска народна одбрана, Југословенска народна одбрана и трансформација у Југословенско канадско удружење; програми рада; годишње конвенције; руководећи чланови; формирање музичких ансамбала у и организација драмских представа под окриљем ових друштава; оснивање и изградња домова; југословенски представници у Канади и делатност друштава; организација разних скупова, културних манифестација и прослава државних празника од стране истих; позиви конзулу да посети колоније и учествује на скуповима; прославе „Југословенског дана”; скупови подршке Југославији поводом напада на њу и окупације; покушаји обједињавања активности свих југословенских исељеничких друштава, укључујући и комунистичка; сарадња и размимоилажења.

Година: 1918–1919, 1922, 1925–1943.

Врста документа: извештај, правила, писмо, летак, списак, новински исечак, сертификат, чланска књижица, фотографија.

Језик: српски, хрватски, словеначки.

8 12 КУЛТУРНЕ И ПРОСВЕТНЕ ПРИЛИКЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ИСЕЉЕНИКА

Информације о следећем: оснивање Југословенског просветног клуба у Торонту, текст правилника, организација приредби, формирање библиотеке клуба, сукоб између комунистичке и националне струје у клубу, преузимање клуба од стране комунистичког чланства и промена назива у Југословенски раднички клуб односно Радничко сељачки просветни клуб; преписка представника југословенске (српске) колоније у Регини са исељеничким изаслаником у вези Југословенско канадског просветног клуба; изградња друштвеног дома; достава књига из Југославије за библиотеку дома; приредбе у организацији друштва; несугласице у друштву после увођења диктатуре краља Александра; захтев да се у колонију пошаље православни свештеник; исељеничке етнографске изло-

жбе у Торонту, Винипегу и Калгарију; оснивање и гашење Првог југословенског клуба у Киченеру; Југословенско просветно друштво и Југословенски просветни клуб у Монреалу; друштво „Хрватски Народни дом” из Хамилтона и отварање зграде друштва под истим именом у истом граду; соколска удружења југословенских исељеника у Канади и могућност развоја тамошње соколства; оснивање исељеничких библиотека по разним колонијама и достава књига из Југославије; сукоб Југословенског просветног друштва „Јединство” и Просветног и гимнастичког друштва „Југословенски соко” у Виндзору; изградња Југословенског дома у Виндзору; тамбурашка и драмска (дилетантска) друштва; проблем организовања школа и довођења учитеља; достава новина из Југославије за исељенике.

Година: 1927–1934, 1937, 1939–1940.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

8 13 ВЕРСКЕ И ПРОСВЕТНЕ ПРИЛИКЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ИСЕЉЕНИКА У КАНАДИ

Информације о следећем: опште црквене и верске прилике југословенских исељеника у Канади; незадовољство духовним и моралним приликама у коме се налазе исељеници; одлуке бискупске конференције око организовања пастирске службе у исељеништву; захтеви за слање свештеника из земље; проблеми са црквеним општинама због неспремности и немогућности да финансирају њихов боравак; неспремност југословенских власти да финансирају њихов рад; сукоб ген. конзула и исељеничког изасланика око постављења српског свештеника; добијање дозвола за делатност хрватских и словеначких католичких свештеника од стране виших канадских католичких црквених власти; добијање дозвола за рад од стране канадских државних органа; посета српског епископа Дионизија Канади; постављење архијерејског представника српске православне цркве за Канаду; одлуке црквеног сабора у Либертивилу поводом страдања српског становништва у НДХ; контакти са представницима Руске заграничне православне цркве; подаци о свештеницима који су радили у Канади.

Година: 1918, 1922, 1925–1934, 1936, 1939–1942.

Врста документа: извештај, меморандум, указ, писмо, летак, новински исечак, фотографија.

Језик: српски, хрватски, енглески.

Напомена: Ради се о копији меморандума и препису указа.

9 14 ИМИГРАЦИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У КАНАДУ I

Информације о следећем: досељавање југословенских грађана у Канаду; канадска имиграциона политика и различит третман појединих нација по питању усељења у Канаду; канадска имиграциона политика у односу на Југославију, организовање лекарских прегледа исељеника пре добијања дозволе за усељење у Канаду; транспорти исељеника у организацији Canadian National Railways и Canadian Pacific Railways; број исељеника по појединим контингентима; проблеми око размештања на територији Канаде и запошљавања исељеника; обуштава организованог досељавања због економске кризе; настојања појединаца да се уселе у Канаду.

Година: 1921–1930, 1934, 1938.

Врста документа: извештај, писмо.

Језик: српски, хрватски, словеначки, енглески.

10 15 ИМИГРАЦИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У КАНАДУ II

Информације о следећем: досељавање југословенских грађана у Канаду; канадска имиграциона политика и различит третман појединих нација по питању усељења у Канаду; канадска имиграциона политика у односу на Југославију и проблем око досељавања становника са подручја Далмације, Црне горе и Јужне Србије, организовање лекарских прегледа исељеника пре добијања дозволе за усељење у Канаду; транспорти исељеника у организацији Canadian National Railways i Canadian Pacific Railways; број исељеника по појединим контингентима; проблеми око размештања на територији Канаде и запошљавања исељеника; обустава организованог досељавања због економске кризе; предлог исељеничког изасланика југословенским властима да се фаворизује повратак у земљу и унутрашња колонизација; настојања појединаца да се уселе у Канаду.

Година: 1928–1938, 1940, с. а.

Врста документа: извештај, распис, брошура, писмо, гарантно писмо, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

11 16 ПРЕПИСКА КОНЗУЛАТА И ИСЕЉЕНИЧКОГ ИЗАСЛАНСТВА СА ИСЕЉЕНИЦИМА У ВЕЗИ СОЦИЈАЛНИХ, ЕКОНОМСКИХ И ДРУГИХ ПИТАЊА

Информације о следећем: захтеви исељеника за добијање и продужење пасоша; организовање путовања исељеника у Југославију; проблеми исељеника око добијања виза за прелазак у САД ван квоте; дозвола и поништавање дозволе од стране САД натурализованим Канађанима за прелазак у САД без виза; илегални прелазак и кријумчарење исељеника из Канаде у САД; економска ситуација у Канади и потрага исељеника за слободним радним местима; молбе генералног конзула и исељеничког изасланика упућене појединим угледнијим исељеницима да помогну сународницима око налажења посла, болничког лечења, смештаја и другим врстама помоћи; обавештења повереника исељеничком изасланству око стања уопшености, најавима грађевинских радова, отварања погона у местима у којима живе; број исељеника који тренутно пребива; црквено, просветно и културно стање у исељеничким колонијама; имена потпорних и културних друштава које су исељеници основали у појединим местима; имена угледнијих исељеника по појединим провинцијама; предлози за поправљање социјалног и економског стања исељеника; преписка конзулата и исељеничког изасланства са министарством социјалне политике и исељеничким комесаријатом Југославије поводом тога; издавање билтена „Исељеничка обавештења” од стране исељеничког изасланства са вестима о доласку нових група исељеника из Југославије и вестима о раду; жалбе исељеника на дугове у које су запали да би финансирани одлазак у Канаду и лихварским каматама којима су изложени; могућности и тешкоће рада на фармама у Канади; могућности куповине фарме; бављење рибарством на Пацифику од стране исељеника из Далмације; незапосленост исељеника услед Велике економске кризе; погоршање положаја југословенских исељеника у односу на Канадске грађане и писмо конзула одбору ХСС у Торонту поводом тога; сумњичења исељеника од стране канадских по-

слодаваца за комунистички делатност; неспоразуми и сукоби међу исељеницима; статистички подаци о укупној незапослености у Канади са освртом на незапосленост Југословена на нивоу целе Канаде и по провинцијама на основу званичних канадских статистика као података које су доставили повереници исељеничког изасланства; врбовање и одлазак појединих исељеника из Канаде на рад у СССР и проблеми око њиховог поновног повратка у Канаду; интересовање конзулата о положају исељеника поводом уласка Канаде у Други светски рат (рад у војној индустрији, евентуални позиви за регрутовање у канадску војску); имена југословенских војних обвезника у Канади који су се пријавили конзулату; прекид контаката исељеника за Југославијом усред избијања рата; тешкоће око доказивања брачног статуса исељеника чије су породице у земљи у циљу пореских олакшица.

Година: 1921–1944, с. а.

Врста документа: извештај, писмо, билтен, летак, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, словеначки, енглески.

12 17 ИНТЕРНИРЦИ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Информације о следећем: имена исељеника југословенског порекла држављана Аустроугарске, који су по избијању непријатељства у Првом светском рату били интернирани у бројним логорима широм Канаде намењеним за интернацију грађана непријатељских земаља; рефундација одузетих новчаних средстава која су интернирцима одузета приликом притварања; исплата новчане накнаде коју су неки интернирци добили прихватајући се да раде разне физичке послове током интернирања; називи места логора у којима су били интернирани; дозволе за ограничено кретање изван логора; начин и време довођења у логор; време отпуста из логора; захтеви неких исељеника за компензацијом због боравка у логору и одбијање истих од стране канадских власти.

Година: 1916–1925, 1927–1928, 1931–1932, 1939, с. а.

Врста документа: извештај, списак, отпусни лист, писмо.

Језик: српски, хрватски, енглески.

12 18 ДОБРОВОЉЦИ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Информације о следећем: имена исељеника у Канади који су се пријавили као добровољци у српску војску за време Првог светског рата; имена особа које су радиле при српској војној мисији у логору за мобилизацију добровољаца „Левис”; подаци о боравку на фронту (време, јединица); молбе чланова породица погинулих добровољаца да им се достави њихова заоставштина; молбе добровољаца да им се помогне у повратку за Канаду; молбе добровољаца да им се додели „добровољачка” земља у Југославији; имена добровољаца који су испловили из Канаде за Црну Гору на броду који је потопљен у медованском заливу; молба за материјални прилог удружења за подизање споменика пострадалим; имена исељеника југословенског порекла, добровољаца у канадској војсци у Првом светском рату; молбе за одштете и компензације упућене канадским властима; подаци о службовању и месту погибије добровољаца; списак погинулих припадника британске војске, међу којима је и погинули добровољац југословенског порекла, који су сахрањени на једном од војничких гробаља у Белгији.

Година: 1918–1940, с. а.

Врста документа: извештај, списак, писмо, објава.

Језик: српски, енглески.

13 19 ПОЗНАТИЈИ ИСЕЉЕНИЦИ

Информације о следећем: отварање Почасног конзулата КЈ у Ванкуверу и постављење за почасног конзула Стјепана Рајмера; протести бројних исељеника против те одлуке и поништење донетог указа; одбијање Рајмера да прихвати поништење указа и настављање да се представља као почасни конзул; примедбе на деловање Стјепана Рајмера у односу на југословенске исељенике од стране генералног конзула и бројних исељеника и прерастање ситуације у аферу; преписка југословенских званичника у Канади са појединим угледнијим југословенским исељеницима по разним питањима везаним за њихов рад у исељеничким колонијама или приватним стварима; предлози за одликовања појединих исељеника; обавештење конзула у Монреалу да у Канади нема југословенских исељеника који би по значају и приближно могли да се упореди са онима који живе у САД.

Година: 1918–1940, 1942, 1945, с. а.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечци, пасош.

Језик: српски, хрватски, енглески.

14 20 ПОМОЋ ИСЕЉЕНИКА ЈУГОСЛАВИЈИ

Информације о следећем: добровољни прилози исељеника у Канади за „Коло српских сестара” и „Јадранску стражу”; организација и прикупљање помоћи за југословенске ратне заробљенике и покрет Драже Михаиловића; позиви исељеништву да се одазове овој акцији; формирање удружења за помоћ „Yugoslav War Relief Fund”; организовање локалних одбора; имена приложника и своте дарованог новца; огранак Југословенског црвеног крста у Канади у оквиру Канадског црвеног крста; прилози југословенских помораца који су боравили у Канади, предати претходно поменутој организацији; активност прокомунистички оријентисаних исељеника на прикупљању и слању помоћи ослобођеним деловима Југославије у новцу и другим потрепштинама; организовање приредби за прикупљање помоћи.

Година: 1927–1929, 1939, 1941–1944.

Врста документа: извештај, списак, писмо, летак, плакат, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

15 21 НЕСРЕЋЕ И СМРТНИ СЛУЧАЈЕВИ ИСЕЉЕНИКА

Информације о следећем: имена преминулих југословенских исељеника у Канади услед разних узрока (болести, несреће на раду, самоубиства); преписка југословенских званичника са породицама преминулих, појединим исељеницима и исељеничким друштвима о узроцима смрти.

Година: 1921–1925, 1927–1930, 1932–1938.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечак, умрлица.

Језик: српски, хрватски, енглески.

Напомена: О смрти појединих исељеника на раду видети и у Ф-16.

15 22 КРИВИЧНА ДЕЛА И ПРЕКРШАЈИ ИСЕЉЕНИКА

Информације о следећем: разна кривична дела и прекршаји почињени од стране исељеника и према другим исељеницима; убиства, крађе, лихварство, преваре (узимање новца да би исељеници били пребачени у Канаду, добили посао итд.), кријумчарење људи преко границе у САД; скупљање прилога за плаћање адвоката оптужених исељеника, молбе за помиловање, неплаћање алиментације и неиздржавање породице у завичају.

Година: 1918–1942.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечак, путни лист.

Језик: српски, хрватски, словеначки, енглески.

15 23 ПОТРАГЕ ЗА ПОЈЕДИНИМ ИСЕЉЕНИЦИМА

Информације о следећем: потраге и упити о судбини и месту боравка појединих исељеника који се дуго нису јављали својој породици у завичају; преписка конзулата и исељеничког изасланства са појединцима у циљу налажења исељеника као и објаве о потрагама у исељеничкој штампи.

Година: 1921–1925, 1927–1931, 1934–1936, 1939–1940.

Врста документа: извештај, списак, писмо, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

16 24 ОСТАВШТИНЕ, ОДШТЕТЕ И ОСИГУРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ИСЕЉЕНИКА

Информације о следећем: оставштине преминулих југословенских исељеника у Канади прикупљене и прослеђене њиховим породицама у Југославију; одштете и осигурања наплаћена по основу смртних случајева и повреда на раду; проблеми око наплате одштета и осигурања због различите компензационе политике између канадских савезних држава; проблеми око висине одштета; застаривање права на одштету; спорови између радника и компанија око одштете; молбе за помоћ породица преминулих у вези заоставштина и одштета упућене конзулату.

Година: 1919–1940, 1943, 1945.

Врста документа: извештај, писмо.

Језик: српски, хрватски, словеначки, енглески.

17 25 ПРОБЛЕМАТИКА И СТАТИСТИКА ПОВРАТКА, РЕПАТРИЈАЦИЈА И ДЕПОРТАЦИЈА ИСЕЉЕНИКА У ЗЕМЉУ

Информације о следећем: законски, материјални и организациони проблеми повратка југословенских исељеника из Канаде у Југославију; издавање путних докумената од стране конзулата; пружање материјалне помоћи за путовање у земљу сиромашним и болесним исељеницима од стране конзулата; одговор конзулата на нападе у исељеничкој штампи да исељеничка служба Југославије није довољно ангажовала око помоћи повратницима; интервенције конзулата код надлежних канадских власти у сврху олакшања повратка; повратак исељеника прекоокеанским бродским линијама; број и имена репатрираних и депортованих; преписка са појединим исељеницима око наведених тешкоћа.

Година: 1921–1941, 1943, 1946–1947.

Врста документа: извештај, списак, писмо, пасош, путни лист, слика.

Језик: српски, хрватски, енглески.

17 26 ДЕПОРТАЦИЈЕ

Информације о следећем: депортација групе југословенских исељеника због учешћа у организацији штрајка у једној компанији; настојање конзулата да се спречи њихово депортовање; депортације појединаца због криминалних активности, падања на терет канадских јавних служби услед болести и незапослености; издавање путних исправа одређенима за депортацију; лични подаци исељеника.

Година: 1921–1923, 1925–1927, 1929–1931, 1941, 1943.

Врста документа: извештај, писмо, пасош, родни лист, слика.

Језик: српски, хрватски, енглески.

18 27 РЕПАТРИРАНА ЛИЦА И ОСТАЛИ ПОВРАТНИЦИ

Информације о следећем: молбе за пасоше и визе за путовање у иностранство и повратак у земљу издати од стране конзулата у Монреалу исељеника који путују о свом трошку; репатријација сиромашних и болесних исељеника; издавање бесплатних и карата са повлашћеном тарифом за превоз бродским компанијама из Канаде за Европу; социјално стање репатрираних лица; помоћ других исељеника пријатељима за повратак у земљу; лични подаци исељеника.

Година: 1921–1929.

Врста документа: писмо, пасош, формулар, слика.

Језик: српски, хрватски, енглески.

19 28 РЕПАТРИРЦИ I

Информације о следећем: репатријација болесних и сиромашних исељеника у земљу; преписка са појединцима; молбе исељеника упућене конзулату за помоћ око репатријације њихових пријатеља; преписка конзулата са бродским компанијама и молбе за бесплатан и превоз са нижом тарифом за повратак у Европу; социјална и економска ситуација репатрираца; издавање путних листова за повратак; лични подаци исељеника.

Година: 1930–1931.

Врста документа: писмо, пасош, формулар, слика.

Језик: српски, хрватски, енглески.

20 29 РЕПАТРИРЦИ II

Информације о следећем: молбе за бесплатну или са нижом тарифом репатријацију бродским компанијама за повратак сиромашних и болесних исељеника у земљу; повратак услед сиромаштва изазваног дуготрајном беспослицом услед Велике економске кризе; социјална и економска ситуација исељеника; помоћ пријатеља репатрирцима; издавање пасоша и путних листова за повратак од стране конзулата; лични подаци исељеника.

Година: 1931–1935.

Врста документа: писмо, пасош, формулар, слика, полиса осигурања, бродска лекарска потврда.

Језик: српски, хрватски, енглески.

21 30 РЕПАТРИРЦИ Ш

Информације о следећем: молбе за бесплатну или репатријацију са повлашћеном тарифом болесних и сиромашних исељеника; преписка конзулата са исељеничким друштвима која моле за помоћ њиховим члановима поводом претходно наведеног; преписка конзулата са бродским компанијама за повлашћени третман репатрираца; молбе за издавање путних листова за повратак; социјална и економска ситуација исељеника репатрираца; лични подаци исељеника.

Година: 1935–1939.

Врста документа: писмо, пасош, формулар, слика.

Језик: српски, хрватски, енглески.

ШТАМПА И ПРОПАГАНДА

22 31 ЈУГОСЛОВЕНСКА ИСЕЉЕНИЧКА ШТАМПА У КАНАДИ

Информације о следећем: оснивање листова југословенских исељеника у Канади; „Канадски гласник” и „Глас Канаде”; промене назива; имена власника и уредника; уређивачка политика; преписка уредника и генералног конзула; вести из Југославије пласиране у листовима; вести исељеничких листова у САД које се односе на ситуацију у Канади и тамошње исељеништво; вести које се односе на исељеничку политику Југославије према исељеницима; радио-емисије из Југославије намењене исељеницима у северној Америци са културно-забавним информативним садржајем; вести о догађањима унутар југословенских колонија у Канади; свакодневни живот исељеника; културна и друштвена, дешавања, оснивање друштава, подизање домова, појединачне несреће, несреће у рудницима, полемике по разним питањима, предлози за унапређење положаја исељеника; политички ставови у односу на власти Краљевине Југославије и ситуацију у њој, економској ситуацији у Канади, беспослици међу исељеницима, ситуација у појединим колонијама; дописи новинама приватног карактера итд.

Година: 1922–1924, 1926–1944.

Врста документа: извештај, писмо, распис, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

Напомена: О комунистичким листовима исељеника у Канади и написима у њима видети у Ф-3.

23 32 КАНАДСКА ШТАМПА И ЈУГОСЛОВЕНСКА ПРОПАГАНДА

Информације о следећем: називи најутицајнијих канадских листова и њихова политичка оријентација; написи у канадској штампи који се односе на ситуацију у Југославији; лажне вести и дезинформације пренесене из неких европских листова и агенцијских вести; тенденциозни и антијугословенски написи у неким канадским листовима; протести конзулата листовима због таквог писања; обраћање канадским званичницима и угледнијим личностима да утичу

да се прекине такво писање; заједничка акција југословенског конзула са конзулима пријатељских земаља тим поводом; писање канадске штампе о уласку Југославије у Други светски рат, посети делегације министара КЈ на путу САД, устанку у Југославији и покрету Драже Михајиловића, Титу и партизанском покрету; догађања у канадској унутрашњој политичкој сцени; вести о међународним догађањима.

Година: 1919–1946.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески, француски.

РАД ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛАТА У МОНТРЕАЛУ И ИСЕЉЕНИЧКОГ ИЗАСЛАНСТВА У ВИНИПЕГУ

24 33 РАД ГЕНЕРАЛНОГ КОНЗУЛАТА КЈ У МОНТРЕАЛУ

Информације о следећем: рад Конзулата, касније Генералног конзулата на заштити интереса Краљевине Југославије у Канади, пре свега у области заштите интереса југословенских поданика досељених Канаду; подаци о оснивању, наставку рада конзулата упркос његовом званичном укидању, протестима исељеника због тога, поновном отварању и подизању на ранг Генералног конзулата; подаци о променама шефова о указним и неуказним службеницима, организовању пријема поводом прослава државних празника, сукобу између конзула Анта Сеферовића и неких службеника; сукоб са исељеничким изаслаником Ивом Јелавићем; материјални трошкови и изнајмљивање просторија конзулата итд.; годишњи извештаји с разним подацима.

Година: 1920–1944.

Врста документа: извештај, писмо.

Језик: српски, хрватски, енглески.

24 34 РАД ИСЕЉЕНИЧКОГ ИЗАСЛАНСТВА У ВИНИПЕГУ

Информације о следећем: рад исељеничког изасланства КЈ за Канаду у Винипегу на заштити интереса југословенских исељеника у Канади, пре свега на правној заштити пред локалним канадским органима и компанијама које су организовано доводиле исељенике на рад у Канаду; подаци о променама шефова изасланства и посетама колонијама; о материјални трошкови рада изасланства; неспоразуми конзула и исељеничког изасланика; укидање изасланства; годишњи извештаји с разним подацима.

Година: 1927–1931.

Врста документа: извештај, писмо.

Језик: српски, хрватски, енглески.

РАЗНО

25 35 РАЗНО – ЈУГОСЛАВИЈА

Информације о следећем: додељеним орденима америчком и британском држављанину; забрани издавања виза неким страним држављанима (Албаније,

Бугарске) због антијугословенске активности; праћење рада у иностранству неких југословенских држављана, сумњивих због комунистичке активности; мађарским и италијанским пропагандним акцијама; програму владе Милана Стојадиновића; активности покрета Драже Михајиловића; активности партизанског покрета; бекству југословенских интернираца и заробљеника после капитулације Италије у Швајцарску; постављење Николе Ковачевића за новог делегата југословенског црвеног крста уместо Субботића.

Година: 1924–1928, 1935, 1937–1941, 1943–1944.

Врста документа: извештај, распис, писмо, орденска повеља.

Језик: српски, енглески.

25 36 РАЗНО – ЈУГОСЛОВЕНСКО ИСЕЉЕНИШТВО У СВЕТУ, ПОСЕБНО У САД

Информације о следећем: примање у југословенско држављанство после закључења мировних уговора после Првог светског рата; исељавање југословенских држављана из Југославије, упутства Генералног исељеничког комесаријата конзулатима у вези помагања исељеника; проблеми исељеничке службе Југославије; организовање исељеничких библиотека у циљу очувања националног идентитета; страна бродске компаније које имају југословенску концесију за превоз исељеника; бројно стање југословенских емиграната по разним земљама; процена количине новца који шаљу исељеници у Југославију; исељеничке квоте; проблем регрутације исељеника; издате визе; израда карте распрострања југословенског исељеништва (катастар); миграциона статистика и годишњи извештај генералног исељеничког комесара; југословенско законодавство које се односи на исељенике; реорганизација исељеничког комесаријата; организација исељеника у Загребу; допис Централног одбора за подизање споменика Краљу Александру из Антофагасте (Чиле); прикупљање југословенских исељеника за југословенску војску по избијању Другог светског рата; стицање и отпуст из југословенског држављанства; југословенска исељеничка политика; израда Уредбе о исељавању; исељенички закон; организација југословенске исељеничке службе; отварање исељеничког изасланства у Њујорку и премештај у Пицтсбург; усељеничка политика САД; питање квота за исељавање у САД; држављанство југословенских исељеника у САД; издавање виза; регрутација; одржавање српских сабора и конвенција; молба удружења хрватских хорова у северној Америци за путне повластице на путовању у Загреб на свесловенски скуп; отварање Конзулата у Сан Франциску; Савез српских добровољаца у САД; сликарска изложби Јосе Бужана; апел једног студента на српску омладину САД; непријатељска активности појединаца који су дошли у САД; апел на југословенске исељенике поводом пописа становништва у САД; преминули исељеници, написи у исељеничкој штампи о економској кризи у САД; начин живота у САД; Срби учлањени у Хрватску братску заједницу; положај Срба у НДХ; спискови организација југословенског исељеништва у САД; распоред насеља и разни статистички подаци; депортације; исељеничке новине и часописи.

Година: 1920–1944, с. а.

Врста документа: извештај, реферат, списак, писмо, новински исечак.

Језик: српски, хрватски, енглески.

25 37 РАЗНО – САД

Информације о следећем: усељавање странаца САД; исељеничко законодавство САД; инспекција исељеника од стране америчких власти пре поласка за САД; усељенички статус жена и деце усељеника у САД; предлог за увођење регистрације странаца; усељавање морнара; натурализација; чланак „Једно мишљење о имиграцији у САД”; страни ђаци у САД; анализа америчке миграционе статистика; статистика депортација и забране уласка; написи у билтену ФЛИС-а о америчким законима везаним за усељавање у САД и разним другим корисним обавештењима намењеним усељеницима у САД; чланци у америчкој штампи о немачком економском утицају у југоисточној Европи, терористичким групама у Европи, наступу фолклорног ансамбла на отварању југословенског павиљона на Светској изложби; краљу Петру, борбама у Југославији; одлуке Конференције у Јалти с освртом на Југославију, подела сфера утицаја на Балкану између СССР-а и Британије; стање слободе грађана у СССР-у; конфискација имовине немачког становништва у Чехословачкој.

Година: 1924–1931, 1934, 1937–1938, 1941, 1945.

Врста документа: извештај, писмо, новински исечци, билтен.

Језик: српски, хрватски, енглески.

**ПОПИС
КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ**

ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ

- 1 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1929–1945.
Број: 1–92; 1–224; 1–150; 1–64; 1–43; 1–91; 1–175; 1–156; 1–241; 1–263; 1–391; 1–343;
1–359; 1–280; 1–195; 1–187; 1–102.
- 2 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1918–1919.
Број: 1–397; 1–4097.
- 3 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1919–1921.
Број: 4098–4346; 1–2166; 1–1314.
- 4 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1916–1920.
Број: 1–524; 1–49; 1–260; 1–2089; 1–591.
- 5 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1920–1922.
Број: 592–2201; 1–1812; 1–1160.
- 6 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1922–1923.
Број: 1161–1600; 1–2000.
- 7 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1923–1924.
Број: 2001–3257; 1–2700.
- 8 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1924–1926.
Број: 2701–3108; 1–4076; 1–600.
- 9 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1928.
Број: 1–1345.
- 10 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1928.
Број: 1346–2806.
- 11 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1928.
Број: 2806–3380.

- 12 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1928.
Број: 3381–4545.
- 13 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1929.
Број: 1–6801.
- 14 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1930.
Број: 1–6858.
- 15 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1931.
Број: 1–6036.
- 16 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1932.
Број: 1–4390.
- 17 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1933.
Број: 1–3371.
- 18 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1934.
Број: 1–3335.
- 19 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1935.
Број: 1–2784.
- 20 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1936.
Број: 1–3248.
- 21 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1937.
Број: 1–4268.
- 22 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1938.
Број: 1–4661.
- 23 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1939.
Број: 1–5202.
- 24 ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ

Број
књиге

- Година:** 1940.
Број: 1–5404.
- 25** ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1941.
Број: 1–2725.
- 26** ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1942.
Број: 1–2076.
- 27** ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1943.
Број: 1–1828.
- 28** ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1944.
Број: 1–1415.
- 29** ОПШТИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ
Година: 1945.
Број: 1–2660.
- 30** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ – КЊИГА ПОВРАТНИКА
Година: 1925–1928.
Број: 1–96; 1–565; 1–487.
- 31** КЊИГА ДОБРОВОЉНИХ ПРИЛОГА
- 32** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ (ИСЕЉЕНИЧКО ИЗАСЛАНСТВО У ВИНИПЕГУ)
Година: 1927–1929.
Број: 1–3012; 1–1484; 1–2609.
- 33** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ (ИСЕЉЕНИЧКО ИЗАСЛАНСТВО У ВИНИПЕГУ)
Година: 1930–1931.
Број: 1–1703; 1–894.

Генерални конзулат КЈ у Монреалу - Канада

Штампа

Архив Југославије

Припрема за штампу

Одељење за сређивање и обраду архивске грађе

Унос текста

Предраг Крејић

Прелом текста

Ленка Чуровић

Софтвер

Microsoft Windows 10 Pro

Microsoft Word 2013

Писмо

Times_New_Roman

Хардвер

персонални рачунар Intel(R) Core (TM) [i3-7100 CPU@3.90GHz](#) 3.91 GHz

ласерски штампач HP Laser Jet Pro MFP M227sdn

Штампање завршено

децембар 2021. године

БЕОГРАД, Васе Пелагића 33

Телефони: Централа 3690-252, 3690-253, 3690-261, 3690-262

Директор 3691-007